

Писма краља Милана први пут приказана јавности у Архиву Војводине

По први пут у историји драгоцене писма краља Милана Обреновића упућена његовом сину краљу Александру, 27 страница упутстава за владање, приказана су широј јавности у Архиву Војводине у Новом Саду, на изложби коју је свечано отворила Покрајинска секретарка за културу Драгана Милошевић **18. јуна 2020 године у 13 сати**. Говор је о краљу Милану одржао је историчар др Горан Васин.

Изложба је отворена до 26. јуна 2020, а на њој се може видети и оригиналан штап краља Милана, као и друге драгоцене фотографије, документи и књиге везане за краља Милана и краљицу Наталију. Аутори изложбе су Виктор Лазић, Адам Софронијевић и др Небојша Кузмановић.

Овом изложбом Архив Војводине започиње сарадњу са Удружењем за културу, уметност и међународну сарадњу „Адлигат“ у оквиру којег су отворени Музеј књиге и путовања и Музеј српске књижевности. Приликом отварања изложбе, свечано ће бити потписан Протокол о сарадњи са овим удружењем из Београда, али које је основано на темељу традиције сакупљања књига и архивске грађе породице Лазић из Кумана крај Зрењанина, која се већ 250 година, девет генерација у континуитету бави културним делатностима. Директор Архива Војводине Небојша Кузмановић истакао је значај сарадње државних и приватних институција и рекао да је прави пут за напредак српске културе блиска сарадња оваквих реномираних удружења и државних установа.

У писмима је изложен целокупан државно-политички програм Србије. У њима краљ Милан даје упутства за тајно наоружање модерне српске војске, која ће се касније прославити у балкаским и Првом светском рату. Сва горућа дипломатска питања тог времена покривена су у писмима са одлучним ставовима исписаним руком самог краља. Писма пружају могућност да се на другачији начин сагледа цео један период српске историје, али и личност једног од најзначајнијих српских владара у чије време је Србија територијално проширена, те су јој били признати независност и статус краљевине.

Виктор Лазић, председник Адлигата, каже: „Многи су нас питали зашто први пут приказујемо тако значајну историјску грађу баш у Архиву Војводине и у Новом Саду. Одговор крије управник архива, господин др Небојша Кузмановић, који је први покренуо иницијативу да се писма прикажу управо овде и који је својим радом показао како за кратко време једна државна установа може да поврати поверење и буде пример многима“ и исправно истакао колико је децентрализација културе на српском културном простору значајна и ми смо му на томе захвални“. Лазић додаје да су активности краља Милана имале озбиљног одјека међу српским живљем у Аустроугарској, где је, између осталог, као подршку проглашењу Србије за краљевину, Александар Лазић званично отворио читалиште 1882. године.

“Брзина и професионализам са којом је изложба направљена доказују да Србија може и мора да буде лидер у култури у региону, па и шире”, рекао је Лазић, док је коаутор изложбе Адам Софронијевић, истакао да су се управо јавили универзитети из Европе заинтересовани за рад на дигитализацији материјала које поседује удружење Адлигат, почев од писама краља Милана. “Тиме изложба и наша значајна историјска грађа добија шири европски значај и видљивост, а удружење Адлигат је препознато као поуздан и озбиљан партнер широм света, па је права срећа да је грађа завршила у рукама баш овог Удружења”, истиче Софронијевић.

Архив Војводине, Удружење Адлигат и Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ формирали су и дигиталну збирку „Краљ Милан у српској штампи“ са више од хиљаду дигитализованих чланака и књига о краљу Милану. Тај пројекат води најбољи српски стручњак за дигитализацију, Адам Софронијевић, а збирка се може видети на сајту kraljmilan.unilib.rs

